

Fra: Øyvind Andreas Sørli[e][Oyvind.Sorlie@gran.kommune.no]

Sendt: 30.08.2024 10:17:08

Til: Post Innlandetfylke[post@innlandetfylke.no]

Tittel: Høringsuttalelse fra Gran kommune - Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i videregående opplæring

---

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Gran kommunestyre behandlet saken i møte 29. august 2024, som sak 81/24.

Kommunestyret fattet følgende vedtak:

- 1. Gran kommune ber om at Innlandet fylkeskommune og Akershus fylkeskommune går i dialog om at det ikke legges ned opplæringstilbud ved skolen før det er avklart om Gran kommune kommer inn i Akershus fylkeskommune. Akershus opplever befolkningsvekst og press på skoleplasser, noe som innebærer at søkningen til Hadeland videregående etter all sannsynlighet vil øke.*
- 2. De to utdanningsprogrammene som er foreslått nedlagt er Musikk, dans og drama og Medier og kommunikasjon. Disse er allerede dimensjonert med 15 elever hver, og ikke 30 som i ordinære studieforberedende opplæringstilbud. Det betyr at disse utdanningsprogrammene allerede har gjort tilpasninger til lavere elevtall og gjennomført en innsparing ved å slå seg sammen i fellesfagene. Gran kommune ber derfor om at Innlandet fylkeskommune i perioden før avklaringen, lyser ut tilbudene og starter opp ved «tilstrekkelig mange søkere». Dersom et opplæringstilbud ikke får tilstrekkelig med søkere, er det ønskelig at:*
  - a. Programfag fra Medier og kommunikasjon og Musikk, dans og drama blir valgfag/programfag på studieforberedende.*
  - b. Kompetansen som skolen har skal brukes, så langt det lar seg gjøre, på skolen og/eller i et samarbeid med skolene i kommunene i regionen.*
  - c. Ved en eventuell nedleggelse av linje må det legges til rette for at de elevene som har startet får fullført sitt studieløp ved Hadeland videregående skole.*
- 3. Gran kommune ber om at Innlandet fylkeskommune gjør en bredere utredning, i en dialog med Hadelandsregionen og Akershus fylkeskommune, i forhold til hvilke opplæringstilbud og reduksjon av antall paralleller og andre mulige grep som kan føre til innsparing for Hadeland videregående skole.*

Vedlagt oversendes rådmannens saksframlegg. Protokoll fra kommunestyrets møte ettersendes når den er godkjent.

Med vennlig hilsen

Øyvind Sørli

Spesialrådgiver plan og utvikling

Samfunnsavdelingen

Gran kommune

Hjemmeside: www.gran.kommune.no

Telefon: 978 81 677

Telefon rådhus: 61 33 84 00

Post- og besøksadresse: Rådhusvegen 39, 2770 Jaren

E-post til Gran kommune sendes til postmottak@gran.kommune.no

Arkivsaksnummer: 24/00192

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret 2023 - 2027	29.08.2024

Høringsuttalelse - Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i videregående opplæring

Rådmannens innstilling

1. Gran kommune ber om at Innlandet fylkeskommune og Akershus fylkeskommune går i dialog om at det ikke legges ned opplæringstilbud ved skolen før det er avklart om Gran kommune kommer inn i Akershus fylkeskommune. Akershus opplever befolkningsvekst og press på skoleplasser, noe som innebærer at søkningen til Hadeland videregående etter all sannsynlighet vil øke.
2. De to utdanningsprogrammene som er foreslått nedlagt er Musikk, dans og drama og Medier og kommunikasjon. Disse er allerede dimensjonert med 15 elever hver, og ikke 30 som i ordinære studieforberevende opplæringstilbud. Det betyr at disse utdanningsprogrammene allerede har gjort tilpasninger til lavere elevtall og gjennomført en innsparing ved å slå seg sammen i fellesfagene.

Gran kommune ber derfor om at Innlandet fylkeskommune i perioden før avklaringen, lyser ut tilbudene og starter opp ved «tilstrekkelig mange søkere». Dersom et opplæringstilbud ikke får tilstrekkelig med søkere, er det ønskelig at:

- a. Programfag fra Medier og kommunikasjon og Musikk, dans og drama blir valgfag/programfag på studieforberevende.
  - b. Kompetansen som skolen har skal brukes, så langt det lar seg gjøre, på skolen og/eller i et samarbeid med skolene i kommunene i regionen.
3. Gran kommune ber om at Innlandet fylkeskommune gjør en bredere utredning, i en dialog med Hadelandsregionen og Akershus fylkeskommune, i forhold til hvilke opplæringstilbud og reduksjon av antall paralleller og andre mulige grep som kan føre til innsparing for Hadeland videregående skole.

KORT FORTALT

Innlandet fylkeskommune har arbeidet med den framtidige skole- og tilbuds-strukturen i videregående opplæring. I møte 30. april 2024 vedtok fylkesutvalget å sende et forslag til ny struktur m.m. på høring med frist 31. august 2024.

Hadeland videregående skole er en viktig utdanningsinstitusjon og kompetansearbeidsplass i Hadelandsregionen. Da de tre videregående skolene Brandbu, Gran og Roa ble samlokalisert, økte både elevtall og gjennomføringen signifikant. I forrige skoleår hadde skolen 725 elever og en oppfyllingsgrad på 81,8%.

Innlandet fylkeskommunes forslag innebærer at linjene for media/kommunikasjon og musikk/dans/drama (med 15 elever hver) legges ned. I tillegg kan det bli aktuelt å gjøre ytterligere tilpasninger ved å redusere antall paralleller.

Bakgrunn for saken

Dette saksframlegget er skrevet i samarbeid mellom administrasjonene i Lunner kommune, Gran kommune og regionrådet.

I møte 30. april 2024 vedtok fylkesutvalget å sende et forslag til ny struktur m.m. på høring med frist 31. august 2024. Fylkesutvalget uttaler at utviklingen i demografien i Innlandet gjør at fylkeskommunen som skoleeier ønsker å se på skole- og tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Synkende elevtall utfordrer kvaliteten og forutsigbarheten for flere av opplæringstilbudene i fylket, og de økonomiske rammene gjør det krevende for skolene å utvikle robuste fagmiljøer med stabilitet for elever, lokalsamfunn og ansatte over tid.

Fylkesutvalget uttaler videre at den framtidige skole- og tilbudsstrukturen i Innlandet skal sikre et bredt, stabilt og likeverdig videregående utdanningstilbud. Fylkeskommunen ønsker derfor en bred høring som gir svar på hvordan fremtidens skole- og tilbudsstruktur skal utformes.

Faktaopplysninger

Kort om Hadeland videregående skole

Innlandet fylkeskommune eier Hadeland videregående skole hvor ungdommer fra de tre Hadelandskommunene er elever. I 2023 var 56 % av elevene fra Innlandet fylke og 44 % fra Akershus fylke. Ungdom fra Lunner og Jevnaker har mulighet til å gå på denne skolen selv om den ikke ligger i deres eget fylke på grunn av avtale mellom fylkeskommunene Akershus og Innlandet. Det er også en fylkesvis avtale mellom fylkeskommunene Buskerud og Akershus slik at elevene i Jevnaker og Lunner også kan velge å gå på videregående skole i Hønefoss.

Hadeland videregående skole er en viktig utdanningsinstitusjon og kompetansearbeidsplass i Hadelandsregionen. Det er gjort en betydelig investering og satsing av fylkeskommunen for at skolen skal framstå som den kompetanseinstitusjonen den er i dag. Det viste seg at da de tre videregående skolene Brandbu, Gran og Roa ble samlokalisert, økte både elevtall og gjennomføringen signifikant.

Skolen hadde i forrige skoleår 725 elever og en oppfylingsgrad på 81,8%. Skolen tilbyr pr. i dag seks utdanningsprogram innenfor yrkesfag, og fire studieforberevende utdanningsprogram, samt et hybridtilbud, helsearbeiderfag med studiekompetanse.

Innlandet fylkeskommune har ved sine beregninger kommet frem til at estimert oppfylingsgrad i 2038 vil være på 65,5% på grunn av elevtallsutviklingen i regionen.

Følgende opplæringstilbud gis ved skolen i dag:

Studieforberevende:

- Idrettsfag
- Medier og kommunikasjon
- Musikk, dans og drama – Musikk
- Studiespesialisering – Realfag/Språk, samfunnsfag og økonomi
- Helse- og oppvekstfag, studiekompetanse, 3-årig

Yrkesfag:

- Bygg- og anleggsteknikk - Tømrer
- Elektro og datateknologi – Datateknologi og elektronikk/Elenergi og ekom
- Helse- og oppvekstfag – Barne- og ungdomsarbeiderfag/Helsearbeiderfag
- Restaurant- og matfag
- Salg, service og reiseliv – Salg og reiseliv / Service, sikkerhet og administrasjon
- Teknologi- og industrifag – Industriteknologi/Kjøretøy
- Påbygging til generell studiekompetanse – etter 2 år yrkesfag/etter fagbrev

For mer informasjon om programfag og tilbud ved VG2 yrkesfag:

<https://www.hadeland.vgs.no/hovedmeny/utdanningstilbud>

Elevtallsutvikling i Hadelands-regionen

Innlandet fylkeskommune har benyttet GSI-tall (Grunnskolens informasjonssystem) for å få frem elevtallsutvikling på Hadeland videregående skole frem til 2032. For årene 2033-2038 har de benyttet tall fra SSB på antall 1-6 åringer som er bostedsregistrert i de tre Hadelandskommunene. Disse tallene tar ikke hensyn til innvandring, tilflytting og fraflytting.

Lunner og Jevnaker opplever en befolkningsvekst i kontrast til en del av kommunene nord i Innlandet. Gran har en noe negativ befolkningsutvikling, men opplever noe tilflytting i barne- og ungdomskull på grunn av innvandring og

tilflytting. Ved å ta utgangspunkt i dagens barn som er født er det viktig å ta hensyn til kommunenes erfaringer med endringer i befolkningsmassen. Gran sin erfaring er at det er ca. 4 flere elever per kull når de er ferdig med grunnskolen enn når de starter. Lunner sin erfaring viser at det er ca. 10 flere elever per kull enn de som er født nå. Vi har ikke tilsvarende tall for Jevnaker, men ser det som sannsynlig at disse ligger på nivå mellom Gran og Lunner.

Elevtallsutviklingen ved Hadeland videregående skole vil påvirkes av hvor bred eller smal tilbudsvifte skolen har. Det har over tid vært slik at andelen av elever som søker seg til skolen fra Jevnaker og Lunner har vært stabil. Dersom det kuttes i tilbudsviften er det sannsynlig at flere elever fra Lunner og Jevnaker vil velge andre skolesteder, noe som vil forsterke nedgangen i elevtall.

Det er sterkt ønskelig for oss på Hadeland at våre ungdommer får et best mulig tilbud i vår region. Dette er viktig for tilhørighet, tilknytning og bolyst. Kompetansebehov i regionen.

De nasjonale trendene med tanke på digitalisering, det grønne skiftet, demografiendringer (med flere eldre) og internasjonal økonomi og konjunkturer som Innlandet fylkeskommune peker på i sin utredning, påvirker selvsagt også Hadeland som region.

Kunnskap om kompetansebehovet i regionen baserer seg på regional kartlegging gjort av Hadelandshagen i samarbeid med Nav og Karriere Innlandet våren 2023. I tillegg de årlige bedriftsundersøkelsene gjort av Nav Hadeland og Nav Vest-Viken sist gjennomført våren 2024. Hadeland IPR får også henvendelser av enkelt-bedrifter av ulik størrelse som har utfordringer med å knytte til seg rett kompetanse.

Den regionale kartleggingen fra våren 2023 gjort av Hadelandshagen ble besvart av bedrifter i ulike størrelser og bransjer med virksomhet i alle de tre kommunene. Undersøkelsen viser at 45 % av bedriftene bekrefter at de har stort behov for nye fagarbeidere og 41 % har behov for kompetanse innen høyere utdanning. Det er mange ulike fagfelt bedriftene peker som de trenger: Ingeniør, økonomi, kokk, servitør, markedsføring, helsefagarbeidere, sykepleiere, datateknologi og industrimekanikere.

Begge rapportene fra NAV for vår region, både Innlandet og Vest-Viken har det til felles at helsekompetanse er sterkt etterspurt. De tre yrkene som har størst behov for bemanning i 2024 er sykepleiere, helsefagarbeidere og legespesialister.

Næringsstrategien for Hadeland som ble utarbeidet april 2023 tar utgangspunkt i kun Lunner og Gran kommuner, da Jevnaker ikke var en del av regionrådsarbeidet på det tidspunktet. De største bransjene i disse to kommunene er helse og sosialtjenester, varehandel, bygg og anleggsvirksomhet, undervisning, industri, offentlig administrasjon, transport og landbruk. I Jevnaker er det etterspørsel etter kompetanse innen prosessoperatører, automatikere, bilmekanikere og ingeniører i ulike fag. Helse er selvsagt også viktig på alle nivåer her også, og det er spesiell etterspørsel etter helefagarbeidere.

Lover og forskrifter

Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (2024)

Eksisterende planer

Kommuneplanens samfunnsdel

Gjeldende vedtak

Ingen relevante vedtak

Økonomi

Ingen direkte konsekvenser for kommunens økonomi.

Klima og miljø

Ingen konsekvenser for klima og miljø av denne saken. På sikt kan imidlertid saken ha betydning for transport av skoleelever og dermed for klimautslipp.

Bemanning

Ingen betydning for kommunens bemanning.

Uttalelser fra rådene

Råd	Medvirkningsprosess	Har rådet vedtatt en uttalelse?	Dato for uttalelse
Ungdomsrådet	Saken vil bli behandlet i et ekstra møte i ungdomsrådet 27. august 2024	Ja	27.08.2024

Rådmannens vurdering og konklusjon

Alternative vedtak

Kommunestyret kan velge å ikke uttale seg om denne saken, eller punkter i forslaget til vedtak kan strykes eller omformuleres, eller det kan føyes til nye punkter.

Vurdering

Fylkeskommuner med elever på Hadeland vidaregåande skole

Hadeland vidaregåande skole har som nevnt elever fra både Innlandet og Akershus fordi kommunene i regionen har ulik fylkestilhørighet. Gran kommunestyre har fattet et vedtak om å endre fylkestilhørighet til Akershus, og dersom søknaden blir innvilget er det anslått at Gran blir en del av Akershus fra 1. januar 2028.

Akershus fylkeskommune har motsatt utfordring av Innlandet med økt elevgrunnlag og for lite kapasitet på dagens videregående skoler. Hadeland videregående skole kan være en mulig løsning for å avlaste videregående skoler i Akershus. Hadeland IPR har utfordret Akershus fylkeskommune med å komme med sine betraktninger rundt dette.

Sett fra Hadelandsregionen og Gran kommune sin side vil det vært hensiktsmessig å få et svar på Gran sin søknad om fylkesbytte, før man gjør endringer ved skolen, da Akershus har andre behov enn det Innlandet har. Dersom man legger ned linjer ved skolen mister man fagmiljøer som det kan være vanskelig og tidkrevende å bygge opp igjen.

Innlandet fylkeskommune skriver i sin rapport at de er klar over at Gran kan sende inn en søknad om fylkesbytte, og at en eventuell overgang til Akershus ikke er hensyntatt i saken som administrasjonen har utarbeidet.

Vi er i en spesiell situasjon da man ikke vet sikkert om Gran vil tilhøre Innlandet eller Akershus fylke innen relativt kort tid. Det er derfor ønskelig at opplæringstilbudet ved Hadeland videregående skole først vurderes når fylkestilhørighet er avklart. Tilbudet ved skolen bør vurderes basert på den situasjonen som fremtidens skole-eier og Hadelandsregionen befinner seg i.

Det er også viktig å være klar over at store deler av elevene på Hadeland videregående skole er elever fra Akershus (44 % i 2023/2024) og disse har mulighet til å gå på skole også i eget fylke. Det er derfor enda viktig at det arbeides for at Hadeland videregående skole også i fremtiden skal være en attraktiv skole for elever som kan velge å gå her. Et begrenset overordnet linjetilbud, begrenset mulighet på programfag på studieforberevende eller færre tilbud ved VG2 yrkesfag vil gjøre skolen mindre attraktiv.

Kuttforslag ved Hadeland videregående skole

Innlandet konkluderer med at det er et godt elevgrunnlag i regionen til tross for synkende elevtall og at det bør være en videregående skole her. Forslag fra administrasjonen i fylket er at linjene Medier og kommunikasjon og Musikk, dans og drama legges ned.

I tillegg til forslag til nedleggelse av disse to studielinjene skriver administrasjonen at «I tillegg til denne strukturelle endringen vil det være relevant å gjøre ytterligere tilpasninger ved å redusere antall paralleller». Det er ikke beskrevet hvilke paralleller og hvilke konsekvenser dette vil få. Hadelandsregionen er svært opptatt av prosessen rundt reduksjon av antall paralleller blir en bredere utredning hvor aktører kan komme med innspill.

Opplæringstilbudene Medier og kommunikasjon og Musikk, dans og drama er kreative linjer som er viktige ved skolen. Både for de elevene som ønsker å gå på disse linjene, men også for regionen, da begge disse linjene har spesialkompetanse som gjør at de bidrar og er etterspurt på arrangementer og aktiviteter i regionen. Det vil være et stort tap for regionen dersom disse kreative linjene ikke eksisterer i lokalmiljøet. For enkelt-elevene vil det være svært negativt

for de som ønsker studieforbereidende linjer, men som har interesser og behov for mer kreative retninger enn ren studiespesialisering.

Det er viktig at Innlandet fylkeskommune gjør en bredere utredning, i dialog med kommunene, regionrådet og Akershus (som har en stor andel av elevene), i forhold til hvilke opplæringstilbud og reduksjon av antall paralleller og andre mulige grep som kan føre til innsparing for Hadeland videregående skole. Vi vil anta at det er krevende å opprettholde bredden og kvaliteten av programfag ved færre paralleller på studieforbereidende, og på tilsvarende måte bredde og kvalitet i linjetilbud på VG2 yrkesfag. Hvilke linjer og programfag elevene kan velge mellom kan være veldig avgjørende for elevens gjennomføringsgrad og for skolens attraktivitet.

Gran kommune har en klar forventning om at det gjøres en helhetlig vurdering av tilbudet ved Hadeland videregående skole i samarbeid mellom Akershus og Innlandet Fylkeskommuner. Dette må gjelde helt uavhengig av fremtidig fylkestilknytning for Gran. Det bør undersøkes om Hadeland videregående skole kan være et attraktivt tilbud for ungdom i flere kommuner i Akershus, og om en slik løsning kan bidra til mindre behov for utbygging. En slik samordning av ressurser vil være til det beste for alle. En beslutning knyttet til tilbudet på Hadeland bør derfor vurderes i samarbeid mellom Innlandet og Akershus til beste for ungdom i begge fylker.

Øvrige spørsmål fylkeskommunen ønsker svar på fra høringsinstansene

Vedtaket i fylkesutvalget i sak 58/2024 inneholder en rekke spørsmål de ønsker svar på fra høringsinstansene for å sikre en bred høring som kan gi svar på hvordan fremtidens skole- og tilbudsstruktur skal utformes. Ikke alle spørsmålene er relevante for Hadeland som region, men vi lister opp noen med kommentarer fra Hadelandsregionen:

- Opplevs fordelingen mellom studieforbereidende og yrkesfag hensiktsmessig for å tilfredsstille fremtidige behov i arbeidslivet?

Hadeland videregående skole har i skoleåret 2023/2024 denne elevfordelingen: 52,1 % på studieforbereidende, 42,0 % på yrkesfag og 5,9 % på påbygg. Det er viktig med både fagarbeidere og høgskoleutdannet arbeidskraft og vi mener at en ca. 50/50 fordeling mellom disse to retningene er hensiktsmessig.

Dette spørsmålet ble spesielt diskutert på Hadelandstinget i juni 2024. De viktigste tilbakemeldingene gikk på to vinklinger:

- Begge retningene er like viktig: «Det er viktig med yrkesfag fordi samfunnet trenger det, og fordi det er gode tradisjoner for dette på Hadeland. Men studiespesialisering er også svært viktig, for å bedre utdanningsnivået lokalt og for å gi ungdommene et godt tilbud her (uheldig hvis disse elevene må finne seg et slikt tilbud andre steder)».
- Gjennomføringsgrad er det aller viktigste både for eleven og samfunnet.
- Det ble også poengtert at det var bra og viktig at både studieforbereidende og yrkesfag ble tilbudt i samme skolebygg.

- Hvordan sikre bredden innen studieforberedende opplæring, med hensyn til kreative utdanningsprogram?

For Hadeland er det viktig å beholde våre kreative utdanningsprogram innen Musikk, dans, drama og Medier og kommunikasjon. Vi har et godt kvalitetsmessig tilbud innen begge disse linjene med dyktige lærere og godt utstyr. Det vil være et stort tap for både elevene og regionen om disse linjene blir tatt bort. Vi er en regionskole og bør ha et bredt linjetilbud som også inneholder kreative linjer for å gi et godt tilbud til de elevene hvor studiespesialisering blir for teoritungt, eller hvor linjene på yrkesfag ikke passer deres fremtidige ønsker.

- Hvordan kan fylkeskommunen best ivareta elevgrupper med særskilte behov i framtidig struktur?

Det vil også her være et behov for samordning mellom fylkeskommunene. Det er viktig at skolen kan gi et enhetlig tilbud uavhengig av fylkestilknytning. Vi ønsker at alle elever i vår region skal ha et tilbud ved vår skole. Dette gir en viktig fleksibilitet og mulighet for samarbeid for å kunne sikre at elevene tilegner seg høyest mulig kompetanse. Det er i tillegg til tett dialog med PPT i det daglige viktig med tett samarbeid med NAV og næringslivet. Dette for å sikre gode overganger og muligheter til arbeid og/eller meningsfull aktivitet for den enkelte etter endt opplæring.

- Hvordan kan samarbeidsavtalen med Akershus fylkeskommune styrkes slik at man bidrar til å ivareta nærhet til utdanningstilbud samt elevenes behov for skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet?

For vår del er samarbeidsavtalen med Akershus fylkeskommune helt avgjørende da det gjelder nesten halvparten av elevene på skolen. Avtalen for elevene overordnet sett fungerer godt utfra den erfaringen vi har i dag. Elevene går på en skole de trives på, de har tilfredsstillende reiseavstand, og skolen har høy gjennomføringsgrad. Det vil være et stort tap og helt uholdbart for regionen om denne avtalen ikke var til stede eller hadde store begrensninger i forhold til i dag.

Som en grenseregion mellom Innlandet, Buskerud og Akershus er det også viktig for vår region at man ser helhetlig på tilbudet for elevene. Innlandet fylkeskommune bes også om å gå i dialog med Akershus og Buskerud fylkeskommune om samordning av utdanningsprogram ved Hadeland vgs, Hønefoss vgs, Ringerike vgs, Bjertnes vgs, Nannestad vgs og Jessheim vgs. I henhold til reiseavstand og elevtallsutvikling i disse områdene, oppfordres herved Innlandet fylkeskommune til å se større på hvordan opplæringstilbudet bør rigges ved Hadeland vgs.

Skoleskyss er selvsagt helt avgjørende for om dette kan lykkes, men for elever i en utvidet region er det viktig at politikere både på kommunalt og fylkeskommunalt nivå ser muligheter og evner å samarbeide for ungdommens beste. Skal andre videregående skoler være attraktive og oppleves som nærskole for elevene i Lunner, må det gjøres noe med skystilbudet til andre videregående skoler. I forhold til avstand og reisevei ligger Hadeland videregående nærmest for mange av elevene i Lunner. Samarbeid, lag og foreninger i regionen gir også et tett ungdomsmiljø hvor barn og unge har fysisk aktivitet og samvær på tvers av

kommunegrensene. UngHadeland er en god og viktig aktør som bidrar til å styrke ungdomsmiljøet på Hadeland.

Dagens avtale mellom Akershus og Innlandet fylkeskommuner fungerer som nevnt overordnet sett bra, men vi ser også at det er flere praktiske ting som havner mellom fylkene. Dette oppleves som rart for elevene og det skaper merarbeid for administrasjonen på ulike områder. Det bør sikres at det er et ensartet tilbud til både elever og bedrifter uavhengig av fylkeskommune (tilgang på tilskudd, tilgang til opplæringsløp, karriereveiledning, eksamen, realkompetansevurdering osv.) og et mer smidig samarbeid med oppfølgingstjenesten. Et lite, men konkret eksempel som kan være et bilde på dette er at fagbrevutdelingen ikke foregår klassevis, men at elevene her blir fordelt mellom de to fylkene.

Det kommunene og regionen savner er mer åpen dialog om de ulike behovene regionen og de to fylkeskommunene har for å sikre at linjetilbud og valgmuligheter for elevene gjenspeiler alles interesser. Vi opplever at Akershus og Innlandet har mye dialog seg imellom om avtalen om skolen, men at det er åpnet lite for dialog med regionen. Det viktigste er at begge fylkeskommunene har et utviklingsorientert blikk på skolen, og at man som skoleeier og som innkjøper av plasser på skolen jobber for best mulig tilbud, kvalitet, godt skolemiljø og gjennomføringsgrad. Per nå opplever vi at diskusjonen har vært preget av økonomi og lite om hvordan man ønsker at skolen skal sees som en kvalitativ god og attraktiv skole i fremtiden for barna i vår region.

- Ungt utenforskap er en økende utfordring. Det å ha fullført videregående opplæring har stor betydning for å sikre varig fotfeste i arbeidslivet. Hvordan bør den videregående skole- og tilbudsstrukturen utformes for å sikre at flere fullfører videregående opplæring?

I kapittel 2.6 i Innlandet sin rapport skriver Innlandet fylkeskommune «Oppsummert viser resultatene at det å komme inn på førsteønsket er av stor betydning for om eleven fullfører og består videregående opplæring.» Det viser seg også at elevene i all hovedsak velger nærskolen sin framfor utdanningsprogram; altså det er viktigere å gå på skole sammen med venner og bo hjemme, enn å starte på det utdanningsprogrammet som hen har mest lyst til, og som vil innebære lang pendling eller å flytte på hybel. Men det å velge nærskole og venner, men ikke få starte på opplæringen som hen ønsker, har ikke sammenheng med gjennomføringsgraden. Det er derfor samfunnsøkonomisk verdt å vurdere om et opplæringsløp med få elever – kostbart der og da – likevel er rimeligere enn at elevene ikke fullfører og består. Må elevene ta opp fag, reise langt for å være privatister og utsetter oppstart på studier og arbeidsliv, har det også en svært stor kostnad.

Statistikken viser også at det er elevene som har lavest inntakspoeng og som ikke kommer inn på sitt førsteønske, som også strever mest med motivasjon og med fullføring av videregående opplæring. Det er ofte de mest sårbare elevene som havner på skoler langt unna. Kombinasjonen lang reisevei og inntak på 3. ønske eller lavere, viser seg å være ensbetydende med at mange slutter i videregående.

- Høringsinstansene utfordres til å komme med forslag om hvordan man ved opprettholdelse av skolesteder, skal håndtere en kommende elevtallsnedgang i egen region og fylket som helhet, gitt de demografiske og økonomiske forutsetningene. Høringsinstansene utfordres også på hvordan fylkeskommunen kan samskape og samarbeide med andre aktører om opplæring.

Det er mange muligheter for et regionalt samarbeid med kommunene da både Gran, Lunner og Jevnaker i stor grad sender sine elever til Hadeland videregående. Hvordan kan regionen i mye større grad samarbeide om å studiespesialisere og studieforbere de elevene, legge til rette for riktig fagbrev, være en privatist-skole også for Lunner og Jevnaker, og ikke minst samarbeide med grunnskolen om særskilt språkopplæring og spesialundervisning med mål om grunnkompetanse.

For at elevene skal lære, trives og lykkes med fullføring av videregående opplæring er det følgende faktorer som kan bidra til dette: Kortest mulig reisevei, venner og bekjente på samme skole, utdanningsprogram som eleven søker og ønsker, samt et trygt og godt skolemiljø med både trivselsfaktorer og tilrettelagte læringsmuligheter.

En stor fleksibilitet i opplæringstilbudet har vist seg både nyttig og mulig ved denne skolen.

- Uavhengig av skolestruktur er fylkeskommunen opptatt av å styrke laget rundt eleven. Målet er et skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet. Hvilke partnerskapsmodeller for de kommunale ansvarsområdene i elevtjenesten med vertskommuner og hjemkommuner kan best ivareta elevenes behov?

Vi er svært enige i at det bør samarbeides bedre for å styrke laget rundt eleven. Gran kommune og Hadelandsregionen er positive til å diskutere og legge til rette for fremtidige mulige partnerskapsmodeller slik at våre elever får et enda bedre skolemiljø.

- I utredningen er det beskrevet fire alternative opplæringsmodeller. Det er også spørsmål om disse alternativene:

Høringsinstansene bes svare på hvilken/hvilke modell(er) de ønsker utprøvd i sin bransje eller region?

- Modell 1 (0+4) Lærlingeløp over 4 år med støtte fra skole
- Modell 2 (1+3) Vg1 i skole, deretter lærling over 3 år med undervisningsstøtte skole
- Modell 3 (2+2) Digital programfagopplæring på Vg1 og Vg2 med støtte fra bedrift
- Modell 4 (2+2) Digital programfagopplæring på Vg2 med praktisk opplæring bedrift

Ny opplæringslov og fullføringsreformen vil kreve større fleksibilitet i opplæringstilbudet. Når det gjelder de fire alternative opplæringsmodellene som fylkeskommunen ber om innspill på, bør det vurderes hvordan alle modellene kan gjennomføres da en modell ikke nødvendigvis vil passe alle. Flere av modellene er allerede blitt gjort i samarbeid mellom Hadeland videregående skole, lokalt

næringsliv, NAV, Karriere Innlandet og fylkeskommunen. Vi opplever at alle har vært fleksible og opptatt av dialog for å få til en ordning som passer alle som er involvert.

Økonomi

Ingen konkrete konsekvenser.

Bemanning

Ingen konkrete konsekvenser.

Konklusjon

Av hensyn til elevene og næringslivet i regionen er det viktig at Hadeland videregående har et så bredt utdanningstilbud som mulig, og at den gode gjennomføringsstatistikken fortsetter. Rådmannen mener at det er av stor betydning for regionen, og av stor samfunnsøkonomisk verdi, at det videregående opplæringstilbudet bidrar til å heve utdanningsnivået og få flere i arbeid. Det er et stort behov for fagarbeidere og høgskoleutdannet arbeidskraft i regionen, og historikken viser at Hadeland også bidrar til kompetanse utenfor sin region.

Regionen er i en spesiell situasjon da man ikke vet sikkert om Gran kommune vil tilhøre Innlandet eller Akershus fylke innen relativt kort tid. Tilbudet ved skolen bør vurderes basert på den situasjonen som fremtidens skoleeier og Hadelandsregionen befinner seg i. Sett fra Hadeland sin side ville det vært hensiktsmessig å få et svar på Gran sin eventuelle søknad om fylkesbytte før man gjør endringer ved skolen, da Akershus har andre behov enn det Innlandet har. Dersom man legger ned linjer ved skolen mister man fagmiljøer som det vil være vanskelig og tidkrevende å bygge opp igjen. Vi ber derfor om at bredden i opplæringstilbudet ved Hadeland videregående skole først vurderes når fylkestilhørighet er avklart.

Rådmannen mener at Gran kommune bør anmode Innlandet fylkeskommune om å gjennomføre en bredere utredning, i dialog med Hadelandsregionen og Akershus (som har en stor andel av elevene), i forhold til hvilke opplæringstilbud og reduksjon av antall paralleller og andre mulige grep som kan føre til innsparing for Hadeland videregående skole. Vi vil anta at det er krevende å opprettholde bredden og kvaliteten av programfag ved færre paralleller på studieforberevende og på tilsvarende måte bredde og kvalitet i opplæringstilbud på VG2 yrkesfag. Hvilke opplæringstilbud og programfag elevene kan velge mellom kan være veldig avgjørende for elevens gjennomføringsgrad og for skolens attraktivitet.

I en utredning bør en bl.a. belyse følgende temaer:

1. Bør HVS være en regionskole (med region bør det tenkes bredt for Innlandet, Buskerud og Akershus) med kompetanse innafor ulike fagområder? Privatisteksamen, særskilt språkopplæring, spesialundervisning for elever som skal ha grunnkompetanse, påbygg o.l.

2. Færre enn to paralleller på studiespesialiserende vil gjøre det krevende å gi et studiespesialiserende, realfagsfordypning. Hvordan kan dette vurderes opp mot tilbud i de kreative fagene som musikk og media?
3. Yrkesfag: Skal bredden i antall opplæringstilbud velges foran flere fordypningsmuligheter på Vg2? Her kan det blant annet gjøres en vurdering av historiske søkertall.
4. Ungdomsskoler og videregående skoler kan gå inn i et forpliktende samarbeid når det gjelder både kompetanse og fagutvikling. Fylkeskommunen og kommunene i regionen må se på hvordan en fleksibel bruk av kompetanse kan brukes på tvers mellom kommunene i regionen og fylkeskommunen. Dette vil kunne styrke fagkompetansen i regionen.
5. Hadelandsregionen har korte avstander og de aller fleste elevene velger Hadeland VGS som sin videregående skole. Det gir en unik mulighet til å se på det 13-årige opplæringsløpet i regionen under ett, og på den måten jobbe felles for økt gjennomføring.

Rådmannen har stor forståelse for at Innlandet fylkeskommune må se på elevtallsutviklingen og forvalte sin økonomi i henhold til dette. Det er allikevel viktig å påpeke at Hadeland videregående skole er i en spesiell situasjon da Gran nå har søkt fylkestilhørighet i Akershus, og Akershus er en fylkeskommune som er i vekst. Gran kommune bør derfor be Innlandet fylkeskommune om å gjøre et valg for regionskolen HVS – som støtter opp om arbeidslivets behov og behov for kompetanse i regionen og landet og elevenes ønske og dermed gjennomføringsgrad.

Rådmannen mener at det er svært viktig at Hadelandskommunene og regionrådet gir tydelig beskjed til de to fylkeskommunene at det må tas grep for å sikre Hadeland videregående skole i den overgangsfasen regionen og Gran kommune står i. Rådmannen foreslår derfor at kommunestyret fatter følgende vedtak:

1. Gran kommune ber om at Innlandet fylkeskommune og Akershus fylkeskommune går i dialog om at det ikke legges ned opplæringstilbud ved skolen før det er avklart om Gran kommune kommer inn i Akershus fylkeskommune. Akershus opplever befolkningsvekst og press på skoleplasser, noe som innebærer at søkningen til Hadeland videregående etter all sannsynlighet vil øke.
2. De to utdanningsprogrammene som er foreslått nedlagt er Musikk, dans og drama og Medier og kommunikasjon. Disse er allerede dimensjonert med 15 elever hver, og ikke 30 som i ordinære studieforberedende opplæringstilbud. Det betyr at disse utdanningsprogrammene allerede har gjort tilpasninger til lavere elevtall og gjennomført en innsparing ved å slå seg sammen i fellesfagene.

Gran kommune ber derfor om at Innlandet fylkeskommune i perioden før avklaringen, lyser ut tilbudene og starter opp ved «tilstrekkelig mange søkere». Dersom et opplæringstilbud ikke får tilstrekkelig med søkere, er det ønskelig at:

- a. Programfag fra Medier og kommunikasjon og Musikk, dans og drama blir valgfag/programfag på studieforbereende.
  - b. Kompetansen som skolen har skal brukes, så langt det lar seg gjøre, på skolen og/eller i et samarbeid med skolene i kommunene i regionen.
3. Gran kommune ber om at Innlandet fylkeskommune gjør en bredere utredning, i en dialog med Hadelandsregionen og Akershus fylkeskommune, i forhold til hvilke opplæringstilbud og reduksjon av antall paralleller og andre mulige grep som kan føre til innsparing for Hadeland videregående skole.

Vedlegg og øvrige dokumenter

Vedlegg
Innlandet fylkeskommune – Høringsbrev, datert 2. mai 2024 (med linker til alle relevante høringsdokumenter)